

Instanța de fond: Judecătoria Rîșcani mun. Chișinău (jud: I. Barbacaru)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: M. Guzun, I. Cotruță, N. Simciuc)

DECIZIE

12 iulie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecători

Tatiana Vieru
Svetlana Filincova
Nicolae Craiu
Luiza Gafton
Oleg Sternioală

examinând recursul declarat de Balan Andrei,
în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Balan Andrei împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Your Trans Service”, Societății cu Răspundere Limitată „Meridian-Nord”, intervenienți accesorii Ministerul Economiei și Agenția Proprietății Publice privind încasarea restanței la salariu, a penalității, a prejudiciului moral cauzat și a cheltuielilor de judecată,
împotriva deciziei din 14 februarie 2017 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 11 decembrie 2015, Balan Andrei a depus cerere de chemare în judecată împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Your Trans Service”, Societății cu Răspundere Limitată „Meridian-Nord” solicitând încasarea, în mod solidar, a salariului restant în sumă de 31400 lei, a penalității în mărime de 29170,60 lei, a prejudiciului moral cauzat în sumă de 5000 lei și a cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii s-a invocat că, conform ordinului Ministerului Economiei nr. 109 din 27 mai 2010, Balan Andrei a fost desemnat, pe un termen de 3 ani, în funcția de membru al Consiliului de administrație al ÎS „Meridian”. Prin ordinul Ministerului Economiei s-a stabilit că indemnizația lunară pentru membrii Consiliului de administrație al ÎS „Meridian” constituie două salarii minime pe țară, iar în conformitate cu Hotărâre Guvernului nr. 15 din 19 ianuarie 2009 s-a stabilit că începând cu 01 ianuarie 2009 salariul minim pe țară constituie 600 lei lunar. Deci, salariul membrilor Consiliului de administrație al ÎS „Meridian” a fost stabilit în sumă de 1200 lei lunar. Astfel, salariul reclamantului, pe perioada de 3 ani de deținere a funcției de membru al Consiliului de administrație al ÎS „Meridian” urma să constituie suma de 43200 lei, dar ÎS „Meridian” i-a achitat doar suma de 11800 lei și anume: în anul 2010 – 2200 lei, în anul 2011 – 3600 lei, în anul 2012 - 6000 lei. Prin urmare, restanța salarială față de reclamant constituie suma de 31400 lei.

Conform răspunsului Ministerului Economiei nr. 21-6584 din 07 decembrie

2015, ÎS „Meridian” a fost privatizată de SRL „Your Trans Service”, ca și complex patrimonial unic, fiind încheiat în acest sens contractul de vânzare-cumpărare din 09 ianuarie 2013. Prin acest contract, SRL „Your Trans Service” și-a asumat obligația să asigure toate datoriile întreprinderii privatizate. Concomitent, în răspuns s-a indicat că, conform contractului de vânzare-cumpărare sus menționat, SRL „Your Trans Service” a reorganizat ÎS „Meridian” în SRL „Meridian Nord”. Faptul reorganizării ÎS „Meridian” în SRL „Meridian Nord” se confirmă și prin răspunsul Inspectoratului Fiscal de Stat din 02 decembrie 2015.

Precizează reclamantul că, prin cererea prealabilă din 18 noiembrie 2015, a solicitat pârâților achitarea salariului restant, însă această cerere a rămas nesoluționată.

Prin încheierile din 26 aprilie 2016 și din 25 iulie 2016 a Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău, în proces au fost atrași în calitate de intervenienți accesorii Ministerul Economiei și Agenția Proprietăți Publice.

Prin hotărârea din 11 octombrie 2016 a Judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău, acțiunea înaintată de Balan Andrei a fost respinsă din motivul omiterii termenului de prescripție extinctivă.

Prin decizia din 14 februarie 2017 a Curții de Apel Chișinău, apelul depus de Balan Andrei a fost respins și menținută hotărârea primei instanțe.

La 14 aprilie 2017 Balan Andrei a declarat recurs împotriva deciziei din 14 februarie 2017 a Curții de Apel Chișinău solicitând casarea hotărârilor judecătorești cu emiterea unei noi hotărâri de admitere a acțiunii.

În motivarea recursului s-a invocat că, instanța de apel, menținând hotărârea primei instanțe, nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată, a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată, a interpretat în mod eronat legea.

Menționează că, instanțele de judecată neîntemeiat au respins acțiunea din motivul omiterii termenului de prescripție, or conform art. 12 alin. (2) din Convenția nr. 95 din 01 iulie 1949 privind protecția salariului (ratificată prin Hotărârea Parlamentului RM nr. 593-XIII din 26 septembrie 1995), la desfacerea contractelor de muncă, lichidarea finală a întregului salariu datorat va fi efectuat în conformitate cu legislația națională, cu prevederile unui contract colectiv ori cu cele ale unei hotărâri arbitrare sau, în lipsa acestora, într-un termen rezonabil, ținându-se cont de dispozițiile contractului individual de muncă. În sensul dat, remarcă reclamantul că legislația națională stabilește expres termenele de achitare a plăților salariale restante în cazul încetării raporturilor de muncă între părți. Astfel, raporturile de muncă încheiate între Balan Andrei și ÎS „Meridian” au încetat la expirarea termenului de 3 ani, stabilit în contractul individual de muncă. Respectiv, având la bază prevederile art. 143 alin. (1) lit. a) Codul muncii, quantumul tuturor sumelor restante urmau a fi achitate în ziua eliberării – 27 mai 2013. Prin urmare, termenul de prescripție pentru sumele datorate cu titlu de salariu a început a curge din 28 mai 2013. Astfel, se constată că termenul de prescripție la depunerea prezentei acțiuni a fost respectat.

De asemenea, nu poate fi invocat omiterea termenului de prescripție a pretenției din acțiune vizând achitarea salariului restant pentru perioada mai 2010 - noiembrie 2012, deoarece din extrasul din cont al subsemnatului, eliberat de Casa Națională de Asigurări Sociale rezultă că a fost retribuit de către pârât ultima dată pentru perioada 01 decembrie 2012 – 31 decembrie 2012. Astfel, achitarea parțială a drepturilor salariale reprezintă o acțiune a debitorului, din care rezultă recunoașterea datoriei,

fapt care are ca efect întreruperea termenului de prescripție și începerea curgerii unui nou termen – din 31 decembrie 2012. Prin urmare, deoarece acțiunea din speță a fost depusă la 11 decembrie 2015, se constată faptul că termenul de prescripție a fost respectat în privința întregii pretenții.

Mai susține recurentul că, instanța de apel ajungând la concluzia că termenul de prescripție pentru pretenția de încasare a restanței salariale pentru perioada 01 decembrie 2012 – 09 ianuarie 2013 nu a fost omis, acest capăt de cerere a fost respins ca neîntemeiat, susținând că între reclamant și ÎS „Meridian”, ulterior reorganizat în SRL „Meridian Nord”, nu au fost stabilite raporturi de muncă, acesta fiind desemnat prin ordinul Ministerului Educației ca membru al Consiliului de administrație al ÎS „Meridian”. În opinia sa, ipoteza instanței de apel este neîntemeiată, deoarece la examinarea pricinii nu s-au luat în considerare prevederile art. 70 alin. (5) Cod civil, art. 7 alin. (5) din Legea nr. 146 din 16 iunie 1994 cu privire la întreprinderea de stat, pct. 2 al Regulilor privind desfășurarea muncii prin cumul a funcționarului public (anexa nr. 4 la Hotărârea Guvernului RM nr. 201 din 11 martie 2009 privind punerea în aplicare a prevederilor Legii nr. 158-XVI din 04 iulie 2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public). Din aceste prevederi legale se identifică cert faptul că reprezentarea statului într-o întreprindere de stat reprezintă o muncă în cumul, care se realizează în temeiul unui act administrativ emis de conducătorul autorității publice locale competente privind desemnarea funcționarului public în funcție de membru al Consiliului de administrație. În speță, actul administrativ, în baza căruia au fost stabilite raporturi de muncă dintre subsemnat și ÎS „Meridian”, constituie ordinul fondatorului.

La 05 iunie 2017 Balan Andrei a declarat recurs suplimentar împotriva deciziei din 14 februarie 2017 a Curții de Apel Chișinău.

În motivarea cererii suplimentare s-a indicat că, Codul civil stabilește că, în cazul vânzării întreprinderii în calitate de complex patrimonial unic, toate bunurile întreprinderii, precum și creanțele și datoriile acestei întreprinderi, se transmit către cumpărător (SRL „Your Trans Service”). Mai mult ca atât, însăși contractul de vânzare-cumpărare dintre Agenția Proprietății Publice și SRL „Your Trans Service” din 09 ianuarie 2013 stabilește la pct.4.4 că SRL „Your Trans Service” își asumă obligația să stingă toate datoriile întreprinderii privatizate (ÎS „Meridian”). Prin urmare, procurarea de către SRL „Your Trans Service” a întreprinderii în calitate de complex patrimonial unic în temeiul contractului de vânzare-cumpărare, precum și asumarea prin contract a obligației stingerii tuturor datoriilor întreprinderii privatizate, au constituit acțiuni de recunoaștere a datoriei față de recurent și, respectiv, au întrerupt termenul de prescripție prin prisma art.277 alin.(1) lit. b) din Codul civil.

De asemenea, a menționat recurentul că, o altă acțiune de recunoaștere a datoriei a constituit achitarea de către SRL „Your Trans Service” în favoarea subsemnatului a unei părți a datoriei salariale pentru perioada 01 decembrie 2012 - 31 decembrie 2012, fapt ce se confirmă prin certificatul Casei Naționale de Asigurări Sociale. Prin urmare, rezultă că una din acțiunile sus-menționate de recunoaștere a datoriei, care a servit drept temei de întrerupere a termenului de prescripție, a fost efectuată de către SRL „Your Trans Service” la 09 ianuarie 2013 prin asumarea obligației de stingere a tuturor datoriilor întreprinderii privatizate ÎS „Meridian”, prevăzută în contractul de vânzare-cumpărare. Astfel, ținând cont de faptul că termenul de prescripție a fost

întrerupt la 09 ianuarie 2013, iar acțiunea a fost depusă la 11 decembrie 2015, se constată că termenul de prescripție, prevăzut de lege, a fost respectat la depunerea cererii de chemare în judecată. În asemenea circumstanțe, recurentul a făcut referire la cauza Beian contra României (cerere nr. 30658/05, Hotărârea din 06.12.2007), în care Curtea Europeană a Drepturilor Omului a constatat că diferența de tratament aplicată între persoane aflate în aceeași situație constituie o încălcare a art. 6 și art. 14 din Convenția europeană, coroborat cu art. 1 din Protocolul nr. 1 al Convenției.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Decizia Curții de Apel Chișinău a fost adoptată la 14 februarie 2017, iar Balan Andrei a declarat recurs la 14 aprilie 2017.

Materialele pricinii atestă că decizia contestată a fost expediată părților la data de 23 februarie 2017, conform scrisorii de însoțire (f.d. 117) și recepționată de către recurent la 13 martie 2017, drept dovadă servind copia plicului poștal (f.d. 126).

Astfel, instanța de recurs consideră că recursul declarat de iar Balan Andrei împotriva deciziei din 14 februarie 2017 a Curții de Apel Chișinău, este în termen.

Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 28 iunie 2017 completul din 3 judecători a considerat recursul admisibil și a decis examinarea acestuia în fond de un complet din 5 judecători.

În conformitate cu art.442 alin.(1) Cod de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

În conformitate cu art. 444 Cod de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Examinând legalitatea deciziei contestate, prin prisma argumentelor invocate în recurs în raport cu probele prezentate în acest sens, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție va admite recursul, va casa decizia din 14 februarie 2017 a Curții de Apel Chișinău și va trimite cauza la rejudecare în instanța de apel, din următoarele considerentele.

În conformitate cu art.445, alin. (1), lit. c) CPC, instanța după ce judecă recursul este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită pricina spre rejudecare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Din materialele cauzei s-a stabilit că prin acțiunea formulată, Balan Andrei a solicitat de la pârâți încasarea, în mod solidar, a salariului restant în sumă de 31400 lei, a penalității în mărime de 29170,60 lei, a prejudiciului moral cauzat în sumă de 5000 lei și a cheltuielilor de judecată.

Judecând cauza, prima instanță, prin hotărârea din 11 octombrie 2016, a respins ca tardivă acțiunea înaintată de Balan Andrei.

Fiind investită cu soluționarea litigiului, instanța de apel, prin decizia din 14 februarie 2017, a respins apelul depus de Balan Andrei și a menținut hotărârea primei instanțe.

În susținerea concluziei sale, instanța de apel a constatat că, deoarece obiectul litigiului ține de revendicarea drepturilor salariale, acțiunea urma a fi înaintată de către reclamant în termen de 3 ani de la data apariției dreptului respectiv, prevedere reglementată în art. 355 alin. (1), lit. b) Codul muncii.

În conformitate cu art. 355 alin. 1 alin. b) Codul Muncii, cererea privind soluționarea litigiului individual de muncă se depune în instanța de judecată în termen de 3 ani de la data apariției dreptului respectiv al salariatului, în situația în care obiectul litigiului constă în plata unor drepturi salariale sau de altă natură, ce i se cuvin salariatului.

În contextul dat, instanța de apel a specificat că, Balan Andrei, depunând acțiune în instanța de judecată la 11 decembrie 2015, a omis termenul de prescripție de 3 ani prevăzut de lege pentru încasarea indemnizației lunare, care i s-a stabilit ca membru al Consiliului se administrate a întreprinderii de stat pentru solicitarea sumelor neachitate până în luna noiembrie a anului 2012 inclusiv, deoarece conform extrasului din contul contribuabilului Balan Andrei, eliberat de Casa Națională de Asigurări Social, ultimul în perioada 01.10.2011 – 31.07.2010 a fost retribuit cu 2200 lei, în perioada 01.10.2011 – 31.10.2011 cu 3600 lei, iar în perioada 01.12.2012 – 31.12.2012 cu 2400 lei. (f.d. 46)

La capitolul dat, Colegiul reține ca irelevantă ipoteza instanței de apel precum că Balan Andrei a depus acțiune în instanța de judecată cu omiterea termenului de prescripție, deoarece din extrasul eliberat de Casa Națională de Asigurări Social se deduce doar perioada de achitare a contribuțiilor lui Balan Andrei, însă din acest înscris nu se identifică, de fapt, data efectuării ultimei achitări.

Ca urmare, Colegiul este în imposibilitate de a stabili cu certitudine care este data apariției dreptului la acțiune a lui Balan Andrei și de când a început să curgă termenul de prescripție, în condițiile când la materialele dosarului lipsesc careva informații referitoare la data efectuării ultimei tranzacții de achitare a salariului, pentru a face posibilă stabilirea datei nașteri dreptului la acțiune și respectiv calcularea curgerii termenului de prescripție extintivă.

Or, la dosar au fost confirmate doar perioadele achitării acestor plăți salariale.

Astfel, Colegiul consideră a fi prematură ipoteza instanței de apel privind omiterea termenului de prescripție de către Balan Andrei la înaintarea prezentei acțiuni, în condițiile când ultima perioadă de achitare a contribuțiilor a fost la 01 decembrie 2012 – 31 decembrie 2012, fapt reținut și de instanța de apel.

Respectiv, luând în considerare data de 31 decembrie 2012, data când Balan Andrei ar fi aflat despre încălcarea dreptului său la plata unor drepturi salariale, ce i se cuvin salariatului, rezultă că acțiunea depusă de reclamant la 11 decembrie 2015 este în termen.

Deci, la rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să stabilească care este, de fapt, data efectuării ultimei plăți salariale ce îi revin salariatului, întru confirmarea nașterii dreptului la acțiune și respectiv, calcularea curgerii termenului de prescripție extintivă, iar în dependență de cele obținute să emită o hotărâre legală, respectând dreptul părților la un proces echitabil.

În contextul dat, instanța de recurs nu va mai analiza celelalte motive invocate în cererea de recurs, ceea ce constituie o garanție de a nu prejudicia și influența opinia instanței ierarhic inferioară la rejudecare cauzei civile.

Concomitent, Colegiul reține că instanța de apel, în dispozitivul deciziei contestate, a respins apelul depus de Balan Andrei și a menținut hotărârea instanței de fond, prin care s-a respins acțiunea ca tardivă.

Însă, din textul deciziei contestate rezultă că, instanța de apel a concluzionat că cerința reclamantului în partea încasării sumei neachitate pentru perioada lunii

decembrie 2012 – 06 ianuarie 2013 (data privatizării ÎS „Meridian” de către SRL „Your Trans Service și a încheierii contractului de vânzare-cumpărare”) nu este tardivă ci neîntemeiată, circumstanțe ce nu au fost supuse examinării de către instanța de fond la adoptarea hotărârii.

Sub aspectul dat, Colegiul notează că, decizia contestată este contradictorie și creează confuzie la efectuarea actului de justiție.

În această ordine de idei, Colegiul reliefă că concluzia instanței de judecată trebuie să fie certă pentru ca justițiabilul să cunoască pentru care motiv i s-a respins cererea de chemare în judecată: pe motivul tardivității sau netemeinicieii, iar faptul expunerii, la caz, în partea motivatoare atât asupra netemeinicieii acțiunii, cât și asupra tardivității acesteia, creează incertitudini în executarea actului de dispoziție contestat.

Or, expunerea asupra pricinii sub aspectul netemeinicieii doar prin prisma argumentelor pârâtului, nu duce decât la încălcarea principiului contradictorialității garantat în cadrul unui proces civil.

Astfel, în conformitate cu art. 26 alin. (2), (3) Cod de procedură civilă, contradictorialitatea presupune organizarea procesului astfel încât părțile și ceilalți participanți la proces să aibă posibilitatea de a-și formula, argumenta și dovedi poziția în proces, de a alege modalitățile și mijloacele susținerii ei de sine stătător și independent de instanță, de alte organe și persoane, de a-și expune opinia asupra oricărei probleme de fapt și de drept care are legătură cu pricina dată judecării și de a-și expune punctul de vedere asupra inițiativelor instanței. Instanța care judecă pricina își păstrează imparțialitatea și obiectivitatea, creează condiții pentru exercitarea drepturilor participanților la proces, pentru cercetarea obiectivă a circumstanțelor reale ale pricinii.

Prin urmare, Colegiul reține că circumstanțele menționate denotă caracterul contradictoriu al deciziei contestate având în vedere faptul că dispozitivul trebuie să constituie reflecția părții motivate a hotărârii judecătorești, neconcordanțele dintre acestea reprezentând o încălcare a art. 6 CEDO sub aspectul dreptului părții la un proces echitabil și respectiv la o hotărâre motivată și coerentă.

În atare circumstanțe, pornind de la faptul că și această eroare nu poate fi corectată de instanța de recurs, se impune concluzia casării deciziei instanței de apel contestate, or, existența dispozițiilor contradictorii în actele judecătorești este inadmisibilă în condițiile legii.

Din considerentele menționate supra, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de Balan Andrei, de a casa decizia instanței de apel și de a trimite cauza pentru rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată.

În conformitate cu art. 445 alin.(1) lit. c) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e :

Se admite recursul declarat de Balan Andrei.

Se casează decizia din 14 februarie 2017 a Curții de Apel Chișinău, adoptată în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Balan Andrei împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Your Trans Service”, Societății cu Răspundere

Limitată „Meridian-Nord”, intervenienți accesorii Ministerul Economiei și Agenția Proprietății Publice privind încasarea restanței la salariu, a penalității, a prejudiciului moral cauzat și a cheltuielilor de judecată, cu trimiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecători.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței, judecătorul

Tatiana Vieru

Judecători

Svetlana Filincova

Nicolae Craiu

Luiza Gafton

Oleg Sternioală